

سوال

در مراحل نامزدی، سنت چیست؟ منظورم این است که اگر جوانی بخواهد دختری را از خانواده‌اش خواستگاری کند چه کار باید انجام دهد؟ و اگر خانواده دختر موافقت کردند گام بعدی نامزدی چیست؟ مواردی مانند مهریه و دیگر چیزهایی که برای ازدواج خواسته می‌شود... و آیا هنگام تعیین مهریه خواندن سوره فاتحه سنت است؟ و آیا پوشیدن لباس نامزدی در روز نامزدی و روز به‌خانه شدن از سنت است یا لباس دیگری باید پوشید؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

هرگاه شخص قصد ازدواج نماید و زن خاصی را مورد نظر داشته باشد، به تنهایی یا با همراهی نزدیکانش مانند پدر یا برادر به نزد ولی آن زن می‌رود یا کسی را برای خواستگاری از سوی خودش وکیل می‌کند و این مسئله واسع است و شایسته است در این باره از عرف جاری در آن منطقه پیروی کرد زیرا در برخی از سرزمین‌ها رفتن مرد به تنهایی برای خواستگاری عیب است، بنابراین باید این موارد را در نظر گرفت.

ثانیاً:

اگر از سوی دختر و خانواده‌اش پاسخ مثبت گرفت در این هنگام باید درباره مهریه و مخارج ازدواج و وقت آن و این موارد توافق کنند. این نیز بر اساس اختلاف عرف‌ها و توانایی مرد و آمادگی‌اش متفاوت است. برخی نامزدی و عقد را در یک مراسم انجام می‌دهند و برخی هم نامزدی را قبل از عقد یا عقد را قبل از هم‌خوانه شدن انجام می‌دهند [نه در یک مراسم] و همه این‌ها جایز است، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در حالی با عایشه - رضی الله عنها - عقد کردند که ایشان شش سال داشتند و در حالی که ام المؤمنین نه سال داشتند با ایشان هم‌خوانه شدند. (بخاری: ۵۱۵۸).

ثالثاً: خواندن فاتحه در هنگام نامزدی یا عقد سنت نیست بلکه سنت، خواندن «خطبه حاجت» است. از عبدالله بن مسعود - رضی الله عنه - روایت است که گفت: رسول الله - صلی الله علیه وسلم - خطبه حاجت را در نکاح و غیر آن به ما آموزش دادند:

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضِلِّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(ستایش از آن الله است، از او یاری جسته و آمرزش می‌خواهیم و از بدی‌های نفس خویش به او پناه می‌بریم. کسی که الله او را هدایت کند گمراه‌گری نخواهد داشت و آنکه او را گمراه سازد هدایتگری نخواهد یافت، و گواهی می‌دهم که معبودی [به حق] نیست جز الله و گواهی می‌دهم که محمد بند و فرستاده اوست).

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا [نساء: ۱]

(ای مردم، از پروردگارتان پروا کنید [همان ذاتی] که شما را از یک تن آفرید و همسرش را [نیز] از او آفرید و از [نسل] آن دو، مردان و زنان بسیاری پراکند؛ و از الله که به [نام] او از یکدیگر درخواست می‌کنید پروا نمایید و از [گسستن] پیوند خویشاوندی بپرهیزید. بی‌گمان، الله همواره مراقب [و نگهبان] شماست)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ [آل عمران: ۱۰۲]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله - آن گونه که شایسته پروا کردن از اوست - پروا کنید و جز در حال مسلمانی نمیرید)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا [احزاب: ۷۰]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله پروا کنید و سخنی راست و درست بگویید. تا الله کارهایتان را اصلاح کند و گناهانتان را ببامرزد و [بدانید] هر کس از الله و پیامبرش اطاعت کند، یقیناً به کامیابی بزرگی دست یافته است).

به روایت ابوداود (۲۱۱۸) و آل‌بانی در «صحیح‌أبی‌داود» آن را صحیح دانسته است.

از «اللجنة الدائمة للإفتاء» (۱۹/۱۴۶) پرسیده شد: آیا قرائت سوره فاتحه هنگام خواستگاری مرد از زن بدعت است؟

آنان چنین پاسخ دادند: «خواندن فاتحه هنگام خواستگاری مرد از زن یا هنگام عقد نکاح او بدعت است».

رابعا:

خواستگاری یا عقد یا به خانه شدن لباس خاصی ندارد که مرد و زن بپوشند و باید در این باره عرف مردم را تا جایی که مخالف شرع نباشد مراعات کرد. بر این اساس اشکالی ندارد که مرد کت و شلوار یا مانند آن را بپوشد.

و اگر زن در جایی باشد که مردان او را می‌بینند باید لباسش پوشیده باشد، همانند لباسی که قبل و بعد از نکاح می‌پوشد و اگر در بین زنان باشد می‌تواند هر لباسی که خواست بپوشد و از اسراف و تیزیر و آنچه فتنه انگیز است دوری کند.

اما پوشیدن حلقه برای مرد و زن مشروع نیست، زیرا شامل شبیه ساختن خود به کافران است. پرسش شماره (21441) را ببینید.

الله ما و شما را برای آنچه باعث خشنودی اوست توفیق دهد.

والله اعلم.